

PETDESET LET MISLI
Informativnega mesecnika za versko in kulturno življenje
Slovence v Avstraliji

Objavljamo del prispevka Toneta Gorjupa, ki ga prinaša Mohorjev koledar 2002, Celje 2001, na straneh 193 - 199.

Misli so prvič izšle na treh listih v nakladi 140 izvodov. Ob koncu leta se je naklada zvišala na 750 izvodov, list pa je že sredi leta izšel na dvanajstih straneh. Bralci so ga kljub sprva skromni obliki z veseljem sprejeli. S pismi so se začeli oglašati iz številnih krajev nove domovine: Tasmanije, Nove Zelandije, pa tudi iz Argentine, Amerike in držav Stare celine. Pisma iz Slovenije so bila bolj redka. Urednik je zbiral novice tako iz izseljenstva kot domovine. Že v februarski številki je poročal o zažigu škofa Vovka. V majski številki se je bralcem s pismom oglasil škof Rožman. List je poleg verskih prispevkov začel objavljati tudi leposlovje, zapise o slovenstvu, naši kulturi, zgodovini, pa tudi o svetovnih dogodkih. Seznanjal je rojake z vladnimi predpisi, ki so se nanašali na priseljenca. Urednik ni pozabil niti na otroke, saj jim je že v prvi številki namenil posebno stran.

Drugo leto izhajanja so Misli v aprilski številki prinesle tudi tole novico: »Ker se patra Klavdij Okoren in Beno Korbič začasno vračata v Združene države, ju bo v njuni odsotnosti nadomeščal p. Rudolf Pivko...istočasno bo opravljal vsa druga dušnopastirska dela, ki sta jih preje opravljal patra Klavdij in Beno.« Takrat rojaki v Avstraliji še niso slutili, da se patra, ki sta postavila temelje slovenski Cerkvi na tej celini in jih povezala s pomočjo Misli, od njih poslavljata za vedno.

Že v prvih mesecih bivanja v Sydneyu se je p. Bernard z veliko ljubeznijo posvetil Mislim. Tovrstno delo mu je bilo blizu, saj je v domovini

ustanovil dijaška lista Orlič in Vigred, v ZDA pa je dolga leta urejal Ave Marijo. Patra sta pri Mislih sodelovala le pol leta. Zaradi starosti je slednji skrbel za rojake v Sydneyu in okolici, p. Rudolf pa je nadaljeval z obiski bolj oddaljenih slovenskih naselbin in posameznih družin. Ko je p. Rudolf februarja 1956 resno zbolel, je p. Bernard v celoti prevzel skrb za uredništvo in upravo Misli.

MISLI BOŽJE IN ČLOVEŠKE

Izkušnje, ki si jih je p. Bernard pridobil v preteklih desetletjih, so ga naučile, da mora vsako glasilo živeti, ne pa životariti. Med bralce mora prinašati življenje, ti pa ga pri življenju ohranjajo z naročnino in dopisovanjem. Ker so Misli po njegovem mnenju životarile, je v letu 1956 začel s tako imenovano »veliko kampanjo«. To je bilo najprej prizadevanje za večje število naročnikov, večji obseg in tudi boljše vsebino glasila. Cilj je bil pridobiti tisoč naročnikov, ki bi naročnino tudi poravnali.

Nekako z zaključkom kampanje je v Avstralijo iz ZDA prišel še en frančiškan, p. Bazilij Valentin. S tem so tudi rojaki v Viktoriji dobili stalnega duhovnika, ki je obenem obiskoval Slovence v Južni Avstraliji in na Tasmaniji. P. Bernard ga je v Mislih predstavil kot priznanega slovenskega pisatelja in večletnega urednika Ave Marije. Njegov prihod je delno razbremenil p. Bernarda, saj zaradi bolezni p. Rudolfa ni zmozel vsega dela.

Z vstopom v šesti letnik je urednik p. Bernard

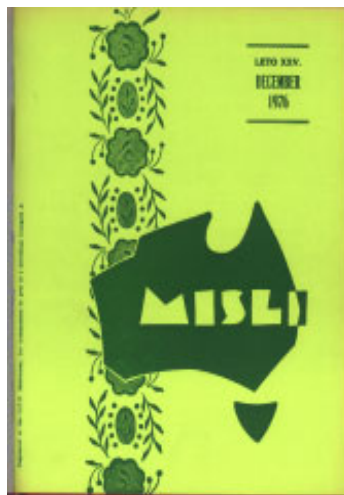
med drugim zapisal, da vsebina lista bralcem povečini ugaja in dodal: »Nekateri bi radi več poročil iz Slovenije same, drugi o Slovencih širom po svetu, tretji o svetovnem političnem položaju, četrti bi želeli 'Otroški kotiček', ki ga je imela že prva številka, pozneje je pa nekam izginil, peti si žele še tega in tega.« Ker sam vsega tega ne more uresničiti, je k sodelovanju povabil vse, ki znajo »sukati pero«. Novo uveljavljenim rubrikam Križem avstralske Slovenije in Iz slovenske duhovniške pisarne so se pridružili še zapisi Ljenko Urbančič kramlja. Njegovi kritični in polemični zapisi so dvignili precej prahu. Zato se je po nekaj mesecih odločil za svoj list z imenom Žar. Že pred tem je v Melbournu začelo izhajati glasilo Slovenskega društva – Vestnik. Ta dva lista, pa tudi nekateri drugi, ki so navadno izhajali le nekaj let, niso nikoli predstavljali resne konkurence Mislim. Misli so z vstopom v osmo leto izhajanja doživele temeljito oblikovno prenavo. Postale so revija s platnicami in formatom, ki se je ohranil do danes. P. Bernard je v naslednjih letih dal ustaljenim rubrikam primerno mesto. V glavi revije je poudaril, da so Misli »Božje« in »človeške« ter v razlagi dodal, da je to mesečnik za versko in kulturno življenje Slovencev v Avstraliji. Bolj ali manj redno so se oglašali duhovniki, ki so v tistem času delovali v Avstraliji. Tako kot p. Rudolf se je tudi p. Bernard zaradi bolezni kot urednik poslovil. Misli je oddal v druge roke, sebe pa v Božje. Ob koncu je zapisal, da je list veliki večini zadovoljivo ustrezal, le redko ga je dosegla resna pritožba. Njegov naslednik p. Bazilij je o njem dejal, da je v Mislih »znan združiti božje in človeške misli, povezoval poljudne, potrebne in koristne članke, dodajal važne svetovne in domače novice, vmes pa poskrbel tudi za šalo, da bralcem ni bilo dolgčas. Polemike se je rad izognil – kadar se je kot urednik ni mogel ter je čutil dolžnost braniti pravico in resnico, tedaj pa je v obrambo udaril pravično in z dokazi. Držal se je krščanskih načel, ki jih zlasti danes mnogi posamezniki in tudi listi menjavajo po vetru, pa so vendar tako nujni del našega značaja.«

OD UREDNIKA GLASILA SOVRAŽNE EMIGRACIJE DO DOBITNIKA ČASTNEGA ZNAKA SVOBODE REPUBLIKE SLOVENIJE

P. Bazilij je sprejel uredništvo z bogatim predznanjem, saj je pred tem urejal pet različnih listov. Ob prevzemu Misli je zapisal: »Ljubezni do pisanja in urejevanja mi ne manjka, s časom sem pa vsa leta v Avstraliji salamensko sprt. Tako se mi zdi, da bo poleg dnevnega dela urejevanje našega mesečnika moj »nočni siht«. Dodal je še, da se bo potrudil, da se s spremembo imena urednika Misli ne bodo spremenile. P. Bazilij je svojega predhodnika cenil in spoštoval, enako tudi njegovo uredniško delo. Zaupal je njegovim izkušnjam in se z njim redno posvetoval. Prav zato ni spreminjal zasnove lista, ampak jo je le izpopolnil. V dneh, ko je p. Bazilij selil uredništvo iz Sydneya v Melbourn, je v Avstraliji gostoval ansambel Lojzeta Slaka. Z njimi je prvič uradno obiskala rojake tudi Slovenska izseljenska matica. P. Bazilij je že v prvi številki, ki jo je sam uredil (marec 1972) podvomil v njeno iskrenost. Pred tem je oblast v domovini vzdrževala stik z rojaki v Avstraliji le prek konzularnih uslužbencev, agentov udbe in pridobljenih poročevalcev. Slovenska izseljenska matica pa naj bi bila skupaj z Rodno grudo le kulturna ambasadorica med rojaki po svetu. Urednik je bil prepričan, da je njeno poslanstvo precej širše in na to opozarja tudi bralce Misli. Oblastem v domovini se je slabo zapisal tudi zato, ker je povzemal nekatere prispevke iz Naše luči, Svobodne Slovenije in kritično ocenjeval dogajanja v Sloveniji. Pri njem se je oglasil celo svetnik Zveznega sekretariata za informacije iz Beograda. P. Bazilij ga je sprejel le zato, ker se mu je po telefonu najavil kot član jugoslovanske glasbene skupine. V pogovoru z njim je bil kot gostitelj sicer vljuden, drugače pa nepopustljiv in ni pristal na nikakršen »dialog«. Tako si je p. Bazilij kmalu prislužil častno mesto med predstavniki sovražne emigracije.

Ob srebrnem jubileju izhajanja Misli jim je urednik posvetil vseh enajst uvodnikov. V prvem

je zapisal, da se značaj lista v vseh petindvajsetih letih ni spremenil in dodal, da bodo Misli v svobodni deželi tudi naprej ostale svobodne. V naslednji je ugotovil, da so Misli zbrale v družino veliko večino rojakov v Avstraliji, ki je našla v listu edino oporo ter postala nositeljica uresničevanja mnogih idej za izseljensko skupnost. Misli še naprej ostajajo kažipot z jasnim ciljem. Prinašajo »Božje Misli« in s tem krepijo plamen vere tudi v srcih tistih, ki jih duhovnik nikoli ne sreča. Med bralci ohranjajo živ spomin na slovensko mater, njeno govorico in domovino. V enem izmed uvodnikov je p. Bazilij omenil Karla Mauserja. Slednji je Misli in Našo luč ocenil kot: »dve katoliški reviji, ki sta ohranili ravno pot in ohranili pogum povedati in izpričevati resnico brez ozira na težave, ki jih ta pogum tolikokrat prinese«. Misli so obenem neprecenljiv vir podatkov, saj frančiškanski duhovniki redno ohranjajo stike z vsemi slovenskimi skupnostmi na celini in o tem redno poročajo v rubrikah posameznih verskih in kulturnih središč. Sem sodi še rubrika Križem avstralske Slovenije, kjer se oglašajo bralci in številni poročevalci. Misli so bile že od vsega začetka tudi posredovalnica knjig, ki so prihajale iz Celovca, Gorice, Trsta in obeh Amerik. Že v novembrski številki 1958 so Misli na

Naslovna stran Misli ob sklepu srebrnega jubileja decembra 1976

svojih straneh prinesle seznam pokojnih rojakov, ki je štel 62 imen. Matica mrtvih, pa tudi zapisi o krstih in porokah so se ohranili do danes.

Misli so imele ves čas posluh za demokratične premike v Sloveniji in jih tudi podpirale. V času tako imenovanih skupnih jeder so podrle Zvezo Slovenske Akcije, ki je povezovala rojake, zavzete za ohranitev slovenskega jezika, obstoj slovenskega naroda, poživitev slovenske zavesti in za pravice, ki pripadajo slovenskemu narodu. V zvezi s temi prizadevanji je ljubljanski Dnevnik zapisal, da so Misli v »sozvočju z najbolj nazadnjaškimi strujami v politiki zahodnega bloka«. Bralci so se v naslednjih letih lahko seznanili s procesom proti četverici, majniško deklaracijo in vsemi nadaljnimi koraki, ki so pripeljali do samostojne Slovenije.

P. Bazilij je uredniško in zemeljsko pot zaključil med pripravo julijske številke Misli za leto 1997. Tri leta zatem ga je predsednik države posmrtno odlikoval za dolgoletno delo med Avstralskimi Slovenci s častnim znakom svobode Republike Slovenije. Štiri leta je Misli urejal p. Metod Ogorevc s sodelavci, lani pa je uredništvo prevzel p. Ciril A. Božič.

PAX ET BONUM - MIR IN DOBRO

Knjiga je nastala ob zlatem jubileju delovanja slovenskih frančiškanov in redovnih sester skozi 50let v Avstraliji. Avtorici Draga Gelt in Veronika Ferfolja sta zbrali veliko dragocenih trenutkov od leta 1951 do 2001. To je čas, ki ste ga živeli in oblikovali tudi vi.

Cena je \$30 in poštnina.

Knjigo dobite v vseh naših verskih središčih.

ŽE 50 LET

Zvonovi v Nebesih gotovo zvonijo,
ker Misli praznujejo 50 let.
Že 50 let nam pojo melodijo,
ki Bog jo je prišel na svet razodet.

Saj v Večni Besedi je pesem navzoča:
ustvarjeno v Večni Besedi je vse!
In kdaj nam je duša v dobroti pojoča?
Ko prava ji misel ogreva srce.

A misli je treba na črke prenesti,
in črke na stroje, od tam na papir:
od svetlih uvidov do lepih povesti,
od novih prijemov do starih ovir.

In treba je dneve in noč žrtvovati -
za žetev te vrste ni žanjcev dovolj!
O, da bi teh Misli ne nehali brati...
za kruhek tujine naš jezik je sol.

Da, 50 let so že v službi Besede,
ki Človek postala za nas je nekoč.
Naj On jih v stoletnico varno privede,
saj On je še zmeraj Ljubezen in Moč.

P. Vladimir Kos, Tokio

V AVSTRALIJI JUHEJ JUHEJ »MISLI« SLAVIJO ZLATI JUBILEJ

Slovenski frančiškani so to seme vsejali,
mного veselja Slovencem izseljencem dali.
»Misli« so letele na vse strani -
povsod po svetu, kjer Slovenec živi.

Prav vsem patrom, živečih v Avstraliji, hvala,
da se je slovenska beseda po svetu brala.
Po petdesetih letih v Avstraliji upanje je,
da Misli bodo pisane in izhajale še.

Kjer Slovenec Slovenko za ženo vzame,
tam še slovenska beseda ostane.
Mešani zakon, jezikov je tat,
povsod po hišah takoj je obrat.

V Melbournu slovenska beseda bo še ostala,
še poje in recitira na odrih skupina mlada.
Živeli Slovenci, tu in povsod,
Bog obvaruj slovenski naš rod!

Marcela Bole, Melbourne

MISLI SO V TISKARNI

Kadarkoli sem obiskal patra Bazilija, sva se vedno pogovarjala tudi o Mislih. Najbolj vesel je seveda bil, če mi je lahko povedal: »Misli so v tiskarni!« In če seveda še niso bile pripravljene za tisk, se je pater potrudil, da je naredil kakšno stran, ki sva jo potem skupaj nesla v tiskarno Distinction Printing, 164 Victoria Street, Brunswick.

Tam naju je vedno vesel in nasmejan sprejel lastnik tiskarne Simon Špacapan, ki tiska naše Misli že vse od januarja 1980 leta. Ob zlatem jubileju naših Misli sva se za vas s Simonom Špacapanom pogovarjala Marija Anžič in p. Ciril.

Simon, povejte nam, ali ste Vi star tiskar?

Seveda sem star tiskar, kajti tiskar sem postal že leta 1942, kot mlad fant. Moj brat, ki ni bil sposoben za vojsko, je bil izučen strojnik. Tiskarna je ostala brez črkostavca, ker so zadnjega brata, ki

je to delal, Italijani pobrali neke noči in odpeljali v vojsko, kjer so bili že štirje bratje. Tako sem se začel sam učiti. Od desetih bratov in petih sester v družini nas je bilo devet bratov tiskarjev. To je bila zares velika družina: oče je imel prej svojo družino, mama je imela svojo družino in ko sta oba postala vdovca, sta se poročila in tako so v naši družini tri vrste otrok. Oče je bil s prvo družino ravnatelj zadružne tiskarne v Pazinu v Istri. Fašisti so mu ponoči poškodovali tiskarno in ga aretirali. Spet drugič so pišli in razbili stroje, vse svinčene črke pometali po tleh in ga spet aretirali. Ni hotel advokata, zagovarjal se je sam. Potem je bilo pa tam le prehudo, zato se je vrnil v domačo vas Miren pri Gorici, kamor je pripeljal vse črke in tiskarske stroje. V Mirnu so pozneje stroje popravili in spravili črke v red in odprli Katoliško tiskarno v Gorici, kjer so tiskali tedenski časopis Goriška straža v 25.000 izvodih, Goriške Mohorjeve knjige v 36.000 izvodih, mašne knjige, molitvenike in druge tiskovine.

Se pravi, Simon, da ste že takrat srečevali tudi veliko duhovnikov?

Ja, tiskarna v Gorici je bila last slovenskih duhovnikov. Oče je bil veren, zelo pobožen. Vsak dan je šel zjutraj najprej k sveti maši in nato se je s kolesom peljal v službo v Gorico, tako, da je bil vedno prvi v tiskarni. Naš oče je bil v zelo dobrih odnosih z mnogimi duhovniki v Gorici in okolici. Leta 1935 je izgubil službo v Katoliški tiskarni in je nato odprl svojo lastno tiskarno Budin v Mirnu pri Gorici. Še isto leto je tiskal v slovenščini podobice za sveto

Simon Špacapan v sredini skupaj s p. Bazilijem, Markom Zitterschlagerjem in Elico Rizmal

Simon Špacapan pozdravlja prvega obrambnega ministra Republike Slovenije Janeza Janšo, februarja 1992.

birno, zato mu je tajna fašistična policija za dva meseca zaprla tiskarno. Tako je bil oče in pet mojih bratov brez službe dva meseca. Oče je umrl pred praznikom sv. Jožefa, leta 1936. Imel je velik pogreb – zelo veliko duhovnikov.

Kdo je pa potem vodil tiskarno Vašega očeta?

Po smrti očeta je tiskarno vodil brat Pavel Budin in leta 1944 so nas Nemci izgnali iz Mirna in mi smo se preselili v Gorico, kjer še danes deluje Tiskarna Budin, ki med drugim tiska tudi časopis Novi glas in Goriške Mohorjeve knjige.

In kako je Simona naplavilo v Avstralijo?

Prišli smo v Melbourne leta 1951, nato so nas dali v Bonegillo, od tam so šli nekateri na Tasmanijo obirat jabolka, drugi pa smo šli delat v tovarno.

In kdaj se je Simon "prelevil" v tiskarja v Avstraliji?

Leta 1951 sem začel delati v tiskarni v Brunswicku, kjer sem ostal sedem let. Leta 1958 sem si kupil najmodernejši nemški tiskarski stroj znamke Heidelberg. Začel sem tiskati manjše stvari, pisma, vizitke. Na ta mali stroj sem tiskal prvo slovensko knjigo v Avstraliji. To je bila knjiga, ki jo je izdalo Slovensko društvo Melbourne "Bronasti tolkač" Berta Pribaca.

A to, o kvaliteti Vaše tiskarne govori tudi ime Distinction Printing?

Prav to sem hotel povedati z imenom, da se razlikuje moje tiskarsko delo po kvaliteti. Na začetku sem delal sam, potem pa sem počasi pridobival nove in nove stranke. Kupil sem novi večji tiskarski stroj, zaposlil še enega tiskarja in tako je podjetje počasi rastlo.

Kdaj pa sta se srečala Simon in pater Bazilij?

Patra Bazilija sem srečal, ko je pater prvič maševal v Melbournu. In od takrat naprej smo veliko, veliko sodelovali.

In potem je nekega dne v januarju leta 1980 Distinction Printing sprejel v tisk tudi Misli urednika patra Bazilija Valentina...

V svoji pisarni v tiskarni imam zapisan točen datum, kdaj smo prvič tiskali Misli. Lepo je bilo sodelovati s patrom Bazilijem. Ob vsakih končanih Mislih, ki jih je prinesel v tiskarno, mi je rekel: »Simon, daj mi hitro natiskaj!« Pater je pripravil vse strani za tisk doma, mi pa smo tiskali in tiskali in postali skoraj uradni tiskarji misijona.

Spominjam se, kako je pater Bazilij stran, ki jo je končal, ko sem bil tukaj na obisku, nesel v tiskarno in me povabil, da sem ga spremljal. Ne vem, ali je že takrat slutil, da bom nekega dne moral to delati tudi jaz?

Pater Bazilij je res zelo rad prihajal k nam v tiskarno. Tudi Vas se spomnim. Bila sva velika prijatelja. Prosil me je, da bi bil zaupnik za Baraga House pri nadškofiji in potem pozneje tudi zaupnik Doma matere Romane. Videl sem, koliko se pater žrtvuje. Tako sem mu hotel vsaj malo pomagati tudi jaz. Boli pa me, ko se spomnim, kako je pater Bazilij umrl sam. Tolikim je pomagal, a ko je na hitro omagal, ni bilo nikjer nikogar. Upal je in se veselil, da bo starost preživljal v Domu matere Romane in pisal spomine.

Simon, spomnite se še kakega lepega trenutka, ki sta ga preživela skupaj s patrom Bazilijem.

Veliko jih je, a zanimiv je ta:

Skupaj sva bila na Uradu za socialne zadeve glede gradnje doma za ostarele. Glavni uradnik zvezne vlade, ki je v Melbournu vodil postopek, je zavlačeval in ni kazalo, da bomo kaj kmalu dobili dovoljenje za gradnjo. Vedno je našel, da še kaj manjka v naši dokumentaciji. Pater Bazilij se je razjezil in je rekel, da gre domov in da bo vrnil ves nabrani denar darovalcem. Uradnik se je začudil in dejal: »Tega vendar ne morete storiti.« Pater Bazilij pa: »Prav to bomo storili, če ne dobimo dovoljenja!« Nato se je razvil pogovor in uradnik je nama dejal, naj nekaj dni počakamo. Pater Bazilij je v tednu ali dveh dobil pošto: Dovoljenje za gradnjo Doma matere Romane.

Drugi lep dogodek je samostojna Slovenija. Pater Bazilij je bil izredno zaveden in pokončen Slovenec. Ko smo ustanovili Slovenski narodni svet, je bil pater Bazilij član odbora. Doživeli smo lepe trenutke, ko nas je obiskal g. Jože Pučnik, nekaj čudovitega pa je bil obisk takratnega obrambnega ministra g. Janeza Janše in pozneje Lojzeta Peterleta in drugih. Vesel je bil, da se je lahko po

tolikih desetletjih spet naužil lepote domovine Slovenije in bil tam ravno v času prvega obiska svetega očeta, leta 1996.

Prav prijetno pa je bilo, ko je imel p. Bazilij na obisku kakšnega škofa iz Slovenije. Redno smo se peljali v Ballarat, si ogledali staro zgodovinsko naselje in rudnik zlata, so ogledli mesto in imeli tam kosilo. Na te dneve je bil p. Bazilij najbolj sproščen, ker mu ni bilo treba voziti avtomobila. Zadnje takšno pot smo naredili s škofom Metodom Pirihom iz Kopra.

Hvala Vam, Simon, za tale pogovor, predvsem pa hvala za vse Vaše zvesto služenje slovenski skupnosti v Avstraliji, še predvsem zaradi tiskanja naših in Vaših MISLI.

Tiskarno sem sicer prodal Jamesu Rizzo in Simonu Kovačiču. Res pa je, da vodim in urejum še vse finančne zadeve in vedite, pater Ciril, da bomo tudi Vam po svojih močeh pomagali.

Bogu hvala za zlatih 50 let MISLI, Vam Simon za vsa desetletja tiskanja, hvala Vam, ker ste sprejeli kritje stroškov tiskanja te jubilejne številke v barvah.

Naj živi mavrica dobrote, ki daje svetu upanje v barvah !

Zgodba za dušo

ZA KOGA? Hebrejska zgodba pripoveduje o modrem in bogaboječem rabinu, ki se je nekega večera, potem ko se je ves dan poglobljal v knjige starih prerokb, odločil za kratek sprehod, da bi se malo sprostil.

Medtem ko je počasi hodil po samotni poti, je srečal stražnika, ki je z dolgimi in odločnimi koraki hodil gor in dol pred železno ograjo nekega bogatega posestva.

»Ti, za koga hodiš?« je vprašal rabin ravnodušno.

Stražar je povedal gospodarjevo ime, takoj zatem pa vrnil vprašanje: »Pa ti, za koga hodiš?«

To vprašanje, zaključuje zgodba, se je rabinu močno vtisnilo v srce.

In ti, za koga hodiš? Za koga so vsi tvoji koraki in opravki tega dne? Za koga živiš? **Živiš lahko samo za nekoga. Danes na vsakem svojem koraku ponovi njegovo ime. Nikoli ne boš imel lažjega dne.**

Australia Day

26. januarja smo praznovali praznik naše nove domovine Avstralije.

Generalni častni konzul Republike Slovenije gospod Alfred Brežnik je poslal pismo naslovljeno na Speakerja avstralskega zveznega parlamenta ob deseti obletnici avstralskega priznanja naše nove slovenske države. Pismo enake vsebine je naslovil tudi na predsednika Senata in v vednost naši slovenski rojakinji Tanji Pliberšek, članici zveznega parlamenta za volilni okraj Sydney. Pismo bodo po vsej verjetnosti prebrali v obeh domovih parlamenta - skromna gesta naše hvaležnosti novi domovini Avstraliji, za njeno solidarnost z nami, pred desetimi leti. Gospod Alfred Brežnik je takole zapisal:

Dear Mr. Speaker,

I would like to bring to your attention an important anniversary which the Slovenian Community in Australia is proud to note and celebrate.

It was on the January 16, 1992, exactly 10 years ago today, that the Government of our newly adopted country, Australia, recognized a new state in central Europe, the Republic of Slovenia. Australia was the first non-European nation to do so - only one day after recognition by the European Union. Australia's recognition undoubtedly stimulated other countries to do the same. Our people will always remember and much appreciate Australia's leadership in our struggle for recognition.

Slovenia has in its first decade since independence done remarkably well. A true parliamentary democracy, where human rights are high on the agenda, with high achievements in many fields of endeavor, including economic, educational and health. Slovenia, an associate member of EU, expects to become a full member in 2004.

It is encouraging to see that Slovenia's relationship with Australia is continually growing, from bilateral trade, tourism, arts to many other fields.

I would like to take this opportunity, on behalf of Slovenia, the Slovenian Consulate General, the Slovenian Embassy and particularly on behalf of the Slovenian Community in Australia, to thank the Australian Government and the Australian Parliament for it's vision, ten years ago.

COSMOPOLITAN

MELBOURNE:

Draga Gelt

EXPLORE THE WORLD IN ONE CITY

Knjiga COSMOPOLITAN MELBOURNE: EXPLORE THE WORLD IN ONE CITY
Avtorji: Jock Collins, Letizia Mondello, John Breheney in Tim Childs, izdana pri Big Box Publishing Pty Limited, Sydney, Australia, 2001.

Knjiga je A5 formata, s črno belimi slikami in mehкими platnicami, stane \$32.00

Knjiga na 373ih straneh predstavi 55 narodnostnih skupin v Melbournu s kratkim zgodovinskim opisom - pove o kulturnem, verskem, medijskem in športnem delovanju posameznih narodnostnih skupin s sezname dejavnosti, zemljevidi in naslovi.

O Slovencih je napisan članek na straneh 172 – 175.

Med zgodovinskimi podatki o imigraciji je tudi trditev, da je čudež, da so kljub vsemu Slovenci mogli obdržati edinstveno narodnostno identiteto, sledijo podatki o prvih Slovencih v Avstraliji, Matiji Klinarju, ki je prispel v Avstralijo 1857-59 in o Rihardu Pogačniku leta 1860. Med opisom je omenjen tudi potopis Antona Dolenca in del o slovenskih priimkih med dvema svetovnjima vojnoma. Sledi besedilo o povojni imigraciji in o prvem slovenskem klubu.

Ob slovenskem kulturnem udeleževanju poudari avtorica tisk prve slovenske knjige v Avstraliji – Bronasti tolkač in versko revijo Misli. Slovenska društva so omenjena po krajih: v Springvalu, Diggers Restu, St. Albansu in Geelongu ter radijski program 3EA z oznako predvajane glasbe.

Med pomembnimi osebami slovenske skupnosti, ki so doprinesle tudi k avstralskemu življenju, je avtorica izbrala za publikacijo kot pomembno osebo patra Bazilija Valentina, z

opisom njegovega delovanja med slovenskimi priseljenci, delo v Padua Hall, nakup zemlje za slovenski del pokopališča in slovenske sestre. Omenjeni so: Branko Tomažič, Australasian piano accordion Champion v letih 1981 do 1983, izdelovalec lesenih umetnin Andrej Potočnik, arhitekt Tom Kovač in mikrobiologinja Jožica Paddle – Ledinek.

Avtorica se dotakne osamosvojitve in desetdnevne vojne v Sloveniji, leta 1991 in pravi, da končno Slovenci potujejo svobodno kot Slovenci.

Pri predstavitvi slovenske skupnosti poudari Slovensko versko in kulturno središče z naslovom in telefonsko številko, Baragov dom, Baragovo knjižnico, arhiv, Slomškovo šolo, Dom matere Romane, uredništvo Misli in pisarno Slovenskega narodnega sveta.

Od društev je več nakazala le o najstarejšem društvu – o Slovenskem društvu Melbourne - s kulturno in športno dejavnostjo, knjižnico, šolo, folklorno skupino in publikacijo Vestnika z društvenim naslovom in telefonsko številko.

Pri medijskem poročilu so omenjene Misli, pri radiu samo SBS program s časom oddaj in Channel 31 s časom predvajanja.

Pri seznamu posebnih prireditev je omenjen Prešernov dan – kulturni praznik in organizator Slovenski narodni svet; praznovanje Dneva državnosti, ko so prisotni posebni gosti; Žegnanje – praznik sv. Cirila in Metoda in Mladinski koncert s kratkim zgodovinskim opisom, kraji koncertov in letnicami. Omenjeno je tudi, da slovenska skupnost praznuje vse važnejše cerkvene praznike v verskem središču v Kewju.

Ob Verskem središču, oziroma ob

slovenski cerkvi je omenjen pater Metod in čas slovenskih svetih maš.

Zanimiva knjiga, ki naj bi pomagala obiskovalcem Melbourne spoznati kulturno, narodnostno in zgodovinsko razgibanost tega milijonskega mesta. V uvodu beremo, da so mesto ljudje, ki v njem živijo. Domorodci Melbourne so v svojem življenju doživeli dvesto let priseljevanja, ki je zgradilo kozmopolitansko mesto z več kot 180 narodnostnimi skupinami. Melbourne se ponša s tem, da je svet v enem mestu ... Vsak peti človek v Melbourne, torej več kot 717,000 ljudi, je bilo rojenih v prekomorskih državah ali so potomci prve imigracije, kar pomeni, da več kot 95% priseljencev etnične pripadnosti živi v Melbourne. Melbourne je poznan po miroljubni multikulturni skupnosti in velikem napredku.

Kako je prišlo do vključitve podatkov o slovenski skupnosti?

Victorian Multicultural Commission – Stefan Romaniw - je pred leti razposlal vprašalne pole in vabilo k sodelovanju različnim narodnostnim skupinam, društvom in organizacijam v Viktoriji. Po odgovoru in odobritvi sodelovanja Verskega središča, smo se člani kuturnega odbora srečali z Letizio Mondello, avstralsko pisateljico, ki je bila odgovorna za članek o slovenski skupnosti. Prišla je v Versko in kulturno središče v Kew in skupno s patrom Metodom in Lucijo Srnc smo ji pripravili in fotokopirali veliko podatkov in snovi o slovenski skupnosti v Melbourne: o slovenskem verskem središču in o slovenskih društvih, o nastanku in delovanju, o kulturnem in športnem udejstvovanju, o radijskih programih, o slovenskih šolah in o uspešnikih. Mapo zbrane dokumentacije je gospa Letizia odnesla in obljubila, da bo pred tiskom knjige poslala svoje besedilo v pregled, vendar tega ni storila, najbrž so zato pomankljivosti v besedilu in podatkih.

Veliko več bi lahko bilo napisano o bogatem in uspešnem delovanju Slovencev, o

društvih, o vseh radijskih oddajah, o festivalih, o literaturi, o slovenskih šolah in o posameznikih – vendar, kot kaže, je bil prostor v knjigi omejen in pisateljica ter uredniški odbor so po svoji razsodnosti izbrali snov za tisk.

Škoda, da pri seznanu virov, na straneh 356-357, niso vključeni slovenski viri, dve pomembni, priznani študiji: Zlatko Skrbiš (1994) Early Migration from Slovenian Territory to Australia, Slovenija: Quarterly Magazine, Summer, No. 2, Vol. 8, pp. 56-57 in Irena Birsa: The Slovenians in Australia, od koder je Leticia Mondello črpala zgodovinsko snov.

Opozorila bom uredniški odbor, saj bo knjiga tudi v elektronski obliki in morda lahko dodajo informacije kot dodatek.

**GOSPOD JE MOJ PASTIR,
NIC MI NE MANJKA,**

na socne pašnike me vodi.

Ob mirnih vodah pocivam,

pozivlja me in osrečuje.

Vodi me po pravih potih,

ker je neskončno dober.

Ne bojim se, dokler si ti ob meni,

ceprav bi hodil po temnih dolinah.

S pastirsko palico in gorjaco me spremljaš,

to mi je v pogum in tolazbo.

Svojo mizo pred mano pogrinjaš,

castiš me vprico mojih nasprotnikov.

Vencaš me in mi glavo maziliš,

srce mi prekipeva od sreče.

S svojo dobroto in milino me obdajaš,

z menoj si vsak čas mojega zivljenja.

V tvoji hiši bom prebival,

to je moj dom za vse case.

PSALM 22